UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 Rerum alia diusio, in Allodiales, & Censuales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-97739

Visual Library

1 TRactatio † hæc de finibus regundis eſt, de dirimendis finibus prædiorum confinium ruſticorum, non vrbanorum, *l. 2. fini. reg. 4. §. hoc iudicium, eod.* illis confuſis vel irruptione fluminum, *l. ſi irruptione, l. 8. eo.* vel aratione, vel deiectione, *d. l. 4 §. ſi dicantur, finium regundor.* Habetque mixtam cauſſam hoc iudicium, *l. iudicium, commu. diui. l. 10. fins regund. in P. § ſi ſuum, de offi. iudi. §. quidam, de act.* vt diximus in ſuperioribus duobus capitibus, & præcipue in communi diuidundo, familiæ erciſcundæ, & finium regundorum tradidi.

2 ¶ Actio † eius in perſonam licet pro vindicatione rei ſit. Conſidero hic res, prædia, vt dixi, ruſtica confinia, nō vrbana ædificia,
3 quæ magis vicina dicuntur. ¶ Sed † & in vrbe vbi horti ſunt confines, & iudicium hoc habet locum, *l. 4. §. hoc iudicium. fin. regu.* Confinia dicuntur ea, inter quæ nihil interuenit, *d. §. hoc iudicium, & l. 5. eo. P. facit l. vrbana, de verb. ſign.* potiſſimum publicum: ſi riuus tamē priuatus interuenit, hoc iudicio agi poteſt, *l. ſed ſi ſuus, 6 fin. regund. P.* Commune tamen in hoc iudicium non venit, quia ſine finibus eſt, *d. l. 4. §. qui communem, & § ſi communem, eod.*
4 *tit.* ¶ Finium † etiam obſeruatur ſpatium certum ex lege Solonis, in ædificio iuxta alienos fines faciendo: ſi murum quis ædificet, relinquat pedem: ſi domum, duos pedes: ſi ſepulcrū aut foueam, quantum profundum eius: ſi puteum, paſſum: ſi oliuam aut ficum ſerat, nouem pedes: ſi alia ligna, quinque, *l. fin. finium regund.*
5 *in P. l. quinque pedum, l. 5. C. eod.* ¶ Veniunt † in hanc actionem præſtationes reales, poſt litem conteſtatam fructus: ſed ante litem conteſtatam bona fide percepti & conſumti lucro cedunt: ſi autem mala fide, condicuntur. Nam & culpa, & dolus a lite conteſtata præſtantur, *l. 4. § poſt litem, eod. P.* Nec inique fit condemnatio eius quod intereſt, ſi quis aliquam vtilitatem perceperit, ex
6 eo, quod vicini eſſe appareat, *d. l. 4. §. in iudicio.* ¶ Agunt † hoc iudicio confinium fundorum domini directi, & qui etiam vectigales poſſident, qui vſumfructum habent, & qui iure pignoris tenent, *l. 4. §. finium regundorum. fi. reg. P. l. cedere, §. fin. arbor. furtim*
7 *cæſar in P.* ¶ Dummodo † agatur intra 30. annos, nam vltra hos hoc iudicium vitam non prorogat, *l. fin. fini. regund. C.* numeratio-
8 ne facta a die turbationis finium. ¶ De † modo agrorum, arbitri dantur, *l. de modo, 7. eod. P.* a iudice & contendentibus, & menſor adhibetur, qui & communibus expenſis mercedē capit, *l. 4. §. ſed & ſi menſor, eod. P.* ad finiendos terminos, vel menſurandos agros, vt vnicuique quantum debetur reddatur, *l. 3. §. idem Pomponius, ſi*
9 *menſ. fal. mod. dixe. lib. 11. P. tit. 6.* ¶ Maxime † propter agros publice limitatos, in quibus nec alluuionis ius eſt, ſi militibus aſſignati ſunt, *l. in agris, 16. de acq. rer. dom. li. 41. P. ti. 1. l. 1. de agris limitotro. li. 11. C.* alioquin enim in priuatis limitatis alluuio quidem locum habet, *l. 1. de alluuio. C. §. præterea, de rer. diu. l. adeo, §. præterea, de acq. rer. dom. ca. ex tranſmiſſa, & ibi glo. in verbo mutatum, de præſcript.* ſed non vſurpatio in fines proximi prædii. Et proinde menſura a-
10 liquando, quod vſurpatum eſt dignoſcitur. ¶ Modus † cognoſcendi, vel dirimendi fines eſt, vt primum iudex aditus conſideret, quantum ex prædio confini actor teneat: ſecundo, quot iugera in fundo habere debeat: tertio, finitor ſeu menſor mittatur, vt renunciet iudici, quantum minus habeat actor, quam ſe habere debere dicat, *l. 3. C. fin. regund.* Interdum ipſe iudex locum confuſum ſuis oculis ſubiicit, *l. ſi irruptione, 8. §. fin. fini. regund. P.* dicunt hanc ſubiectionem, *veſe figure ou monſtree.* ¶ In † finalibus quæſtioni- 11
bus, vt potiſſimum vetera monumenta ſequenda ſunt, niſi fines antiqui mutati doceantur ſucceſſorum varietate, aut arbitrio poſſeſſorum, *l. in finalib. 11. P. eod. l. 2. C. eodem.* Et ſi in venditione demonſtrati ſunt fines aliqui, illi præcipue ſequendi ſunt, inter ementes & vendentes, *l. 1. C. fin. regund. l. eos, 12. eodem titu. P. l. quod in rerum, §. 1. de leg. 1.* ¶ Quod † ſi nulli appa- 12
reant fines, vel confuſi ita ſint, vt commode dirimi non poſſint, iudex poteſt adiudicatione dirimere: & ſi forte amouendæ veteris obſcuritatis gratia, per aliam regionem dirimere iudex fines velit, poteſt hoc facere per eandem adiudicationem & condemnationem, *l. 2. fin. regu. P. §. ſi. de offi. iud.* Quo caſu opus eſt, vt ex alterius prædio, alii adiudicetur, & eo nomine is cui adiudicatur inuicem pro eo quod ei adiudicatur, certa pecunia condemnetur, *l. 3. fi. reg. in P.* Et ſi ex pluribus fundis confinibus, plures enim quam duo confines eſſe poſſunt, *l. 4. §. non ſolum, eod.* alter fundus duorum, alter plurium ſit: poteſt iudex adiudicare vni parti locum de quo quæritur, licet plures dominos habeat, quia magis fundo quam perſonis adiudicari fines vel partes intelliguntur, *d. l. 4. §. ſi alteri, fin. reg. P.* ¶ Incidit † in hoc iudicium ciuile ſæpe criminale, quan- 13
do quis poſt litem motam finium regundorū, non exſpectata ſententia fines alterius inuadit, & tunc quod accipit aut tantundem reſtituere cogitur, *l. 4. C. eo.* ¶ Interdum † poſt iudicium criminis 14
extraordinarii de termino moto, eſt agendum finium regundorum: & tūc qui de crimine cognoſcit, de hoc etiam iudicio decernit, & ciuiliter & criminaliter actione mota, *d. l. 4. §. ſi dicantur. fin. regun. P.* Incidit & quæſtio ſi menſor falſum modum dixerit. Sed quia & de crimine de termino moto, diximus *proprio tit. in criminibus priuatis extraordinariis, de termino moto.* & de mendacio finitoris, diximus *in extraordin. crimin. titu. de mendacio.* de his vltra non agam. ¶ Porro † agricolis leges de non exceden- 15
dis vel vſurpandis finibus impoſitæ ſunt a Iuſtiniano, qualis illa, *in legib Georgicis Iuſtin. tit. 1. ca. 1. & 2.* χρὴ τὸν γεωργὸν ἐργαζόμενον τὸν ἴδιον ἀγρὸν εἶναι δίκαιον καὶ μὴ παρεξέζειν αὔλακας τῶν πλησίων, &c. id eſt, *agricolam ſuos excolentē agros iuſtum eſſe oportet, nec ſulcorū fines tranſiliendo, vicinos fundos vſurpare.* Si quis autem fines agri ſui longius iuſto protulerit, agriq; vicini partem aliquam arando interuerterit, ſi quidem in nouali id fecerit, noualis culturam deperdit: ſi vero ſeminando longius vagatus fuerit, & ſementem, & culturam, fructuumq; perceptionem irreptor agrorum amittit. Et rurſum, *Iuſti. d. tit. 1. c. 9.* εἰ δύο χωρία μάχωνται περὶ ὅρου ἢ περὶ ἀγροῦ, τηρείτωσαν οἱ ἀκροαταί, καὶ τῷ διακρατήσαντι ὅτι ἔτη πλείονα ἀποδιδότωσαν τὸ δικαίωμα. εἰ δὲ καὶ ὅρος ἀρχαῖος ἐστιν, ἡ ἀρχαία διακράτησις ἀπαρασάλευτος ἔστω. id eſt, *Si ambigitur inter duo loca, vel de termino vel agri poſſeſſione, auditores cognitionē ſuam interponunto, eiq; qui plurib. annis poſſederit, ius reddunto: ſi vero antiqui fines fuerint, antiqua poſſeſſio incōcuſſa eſto.*

DE FEVDALIBVS REBVS, ET DE FEVDIS. LIBER VI.

Rerum alia diuiſio, in Allodiales, & Cenſuales. Cap. I.

1 *Continuatio libri.*
2 *Allodiales res feudales & cenſuales, quæ emphyteoticariæ & ſuperficiariæ.*
3 *Allodialis res integrum habet primæ diuiſionis dominium. Francum allodium quid.*
4 *Allodium vnde dictum, & quare.*
5 *Allodii lex Caroli Magni.*
6 Laudes & Leuudes *quid in Gotia.*
7 *Allodium in ſubſtantia quid.*
8 *Allodii & feudi differentia.*
9 *Allodium liberum, quod a nullo alio, quam a Deo pendet, ſecundum aliquos.*
10 *Allodium & libellum, diuerſa eſſe docetur.*
11 *Libellarii contractus, & allodii & feudi differentia.*
12 *Cambii & allodii differentia.*

SVperioribus proximis libris † de ſeruitutibus re- 1
rum egimus, docuimusq; quaſdam aliis ſeruire iure vicinitatis, alias liberas. Et deinceps alias iure communitatis vſum & dominium præbere, alias ſingularum perſonarum eſſe & proprias. Nunc de alia diuiſione rerum ratione qualitatis, alterius dominii, cenſus & penſionis & hominii ſeu homagii dicendum eſt. ¶ Itaque † quæ- 2
dam res retinent priſtinam libertatem, quam domini in prima rerum diuiſione habuerūt, vt ſint ſolius domini, nec alium agnoſcant, allodiales dictæ: aliæ autem per homagia aut cenſus præſtationem, alium quoque quam poſſidentem oſtendunt dominum. Illæ feuda, iſtæ cenſuales & emphyteoticariæ & ſuperficiariæ dici poſſunt. De allodialibus primum, poſtea de feudis: nam de vectigalibus & cenſualibus ſatis dictum in iure fiſci, & de emphyteoticis in locatione, Deo fauente, dicetur. ¶ Qui † prædium opti- 3
mo iure poſſidet, id eſt, qui plenam habet abſolutamque proprietatem, is integrum dominium directum cenſetur habere, quale ab initio ex diſtributione dominis contigit, *l. ex hoc iure, de iuſtit.*

iuſtit. & iur. in P. Vocant hoc ius, *Francum allodium*, nempe
quod liberum eſt, extra mancipium ſeruitutemque dominicam
poſitum.
4 ¶ Budæus † *in l. Herennius, de euict. in annota. prior. in PP.* allau-
dium trahi a laudemiis tradit, emtor enim rerum cenſualium no-
minare auctorem ſuũ tenetur intra paucos dies, & ab eorũ man-
cipio accipere, *l. 3. de iure emphyt. C.* quod vulgo in ſeſinari dicunt,
vel recognoſcere: alioquin mulcta committitur. Hincq; allaudii
appellationem profectam, quod qui prædia eo iure habebant al-
laudii, laudare auctorem ſuum nemini tenerentur, vt qui nullum
ſoli dominum agnoſcant, nec patronum, id eſt, qui in nullius fide
ſint. Cuiacius *in Feud. lib. 2. c. 17.* ait allodium & alodem dici, vt a-
mentem, quaſi ſine mente iſtum, alodem quaſi ſine lode, quod
eius poſſeſſor nemini ſit leodes.
5 ¶ Amerbachius † *in commen. capitular. legum Caroli Magni,
cap. 7.* allodium dicit vocem Germanicam, vel a Germanica deri-
uatam: nempe ab all. id eſt, omne totum, quia quod allodium eſt,
pleno iure retineatur. Beatus Rhenanus, *lib. 2. rer. Germanicar.
dum loquitur de ſtatu Galliarum*, aliunde trahit originem: & euol-
uit ſubſtantiam allodii, his verbis, *Cum Germaniæ ſubactæ fuerũt
a Francorum rege Clodoueo, Pipino, & Carolo Magno, nobiles bene-
ficiis regiis ornabantur, & allodiis: hæc proprii iuris erãt, fortaſſis Ger-
manico vocabulo ſic dicta, quod familiæ coagmentata ſint & coniun-
cta, hoc eſt, inſeparabilia a familia,* Ein allod: *vnde plerunque ne-
gligebantur beneficia regia, quare ea edita lege prohibetur.* Legem nõ
refert Rhenanus, ſed ea exſtat in capitularibus Caroli Magni, in
capitulari quod a Niumaczd, *d. cap. 7.* in hæc verba: *audiuimus
quod aliqui reddant beneficium noſtrum ad alios homines in proprie-
tatem, & in ipſo placito, id eſt, conuentione, cõparant dato pretio ipſas
res iterum ſibi in allode, quod omnino cauendum eſt: quod qui hoc fa-
ciant, non bene cuſtodiant fidem, quam nobis promiſſam habent.* Sic
in legibus Angliorum, & Vuerinorum, id eſt, Thuringorum, ti-
tulo 7. exſtat inſcriptio de allodibus (ſic enim legetur pro de allo-
diis) vbi tractatur tantummodo de ſucceſſione decedentium ab
inteſtato proximioribus deferenda, & allodium pro patrimonio
proprio defuncti accipitur. Item & in legibus Boioariorum, quas
tulit Theodericus Francorum rex filius Ludouici, vt ait in 2. Bea-
tus Rhenanus exſtat in eadem ſignificatione in ca. 2. titulus 2. his
verbis, *vt nullus Boioarius allodem vel vitam ſine capitali crimine
6 perdat.* ¶ Forſan † & ſi liceat comminiſci vel ad Gallicam declina-
tionem transferre etymon, non erit aliena deriuatio a verbo Gal-
lico *leuer*, & *leuée*, mutata diphthongo eu, in o, & apud nos in Go-
tia *leuade*. Idem quod præſtatio & exactio: vnde & *lods* dici & *leu-
des*, id eſt, exactiones tributorum. Et *laudemium*, præſtatio, pro le-
uatione: vnde & adiuncta particula priuatiua *alods*, pro eo quod
exigi non poteſt, vel quod non patitur exactionem.
7 ¶ Sed † ne contendamus nimium de nomine, conſtat de ſub-
ſtantia in ſumma, allodium vel res allodiales eſſe, res quæ poſſi-
dentur iure proprio, non feudi, non beneficii iure, non ex cauſſa
8 emphyteoticaria vel clientelari. ¶ Hoc † ſi datur in feudum vaſal-
lo, aliam recipit appellationem in beneficiario, & quod allodium
eſt domino, id vaſallo, vaſallive vaſallo feudum eſt: quia proprie-
tas domini eſt, & directum dominium, *Cuiac. vbi ſupra ex concil.
Ticinenſ.* Vnde inuenimus in conſuetudinibus feudorũ, allodium
dici infeudatũ, *§. 1. de allodiis, lib. 2. de Feud. tit. 54.* atq; ita allodiũ
& feudum duo diuerſa ſunt, *gl. in l. ingenuum, 13. de inge. manum.
lib. 7. P. tit. 14. gl. in l. et ſi quis, § ſed interdum, in verbo oportebit, de re-
9 li. & ſum. fune. in P.* ¶ Iacob † Aluarotus, *in §. inter filiam ſi de feud.
def. conten ſit int. dom. & agnat. vaſ. lib. 1. feud. tit. 26. vbi tex. memi-
nit de allod.* allodium dixit liberum & proprium, quod a nullo re-
cognoſcitur niſi a ſolo Deo, ſecundum Iacobum de Bello Viſu,
Nicolaum de Neapolitano, & Baldum, *in c. 1. de Allod. in vſib. feud.*
Et allodium etiam aliter dicetur res hereditaria, quam vendere
vel donare poſſum tãquam meam. Nec ideo minus allodialis res,
quod alterius iuriſdictionis ſit: nihil enim cõmunicat iuriſdictio
ad libertatem rei, *§. 1. de allod in vſib. feudor. Bal. in l. a procuratore,
10 C. manda.* ¶ Nec † ſequenda eſt interpretatio aliquorum, vt Albe-
rici, *in dictionario iuris*, & aliorum libellum & allodium idem eſſe
dicentium in vſibus feudorum, *in §. inter filiam, ſi de feu. defunct.
&c.* cum tamen libellum interpretentur emphyteuſin, qui ver-
ba illa tractant allodium ſiue libellum, *Aluar. in d. §. inter filiam.*
Minus etiam eorum, qui cambium idem quod allodium dicunt,
dum legunt in §. cum autem. *de vſib. feud. lib. 1. tit. 4.* ſi de inueſtir.
feu. controue. fuer. *vel cambium proprietatis illius feudi nomine ha-
buerit, &c.* Siquidem libellarius contractus magis emphyteuſi ac-
cedit, quam allodio, cui contrarius videtur. ¶ Et † ideo recte con- 11
ſuetudo feudi diſtinguit, *in §. profecto, tit. quid iuris ſi poſt aliena.
feu. vaſa. id temperaue. lib. 2. feu. tit. 44.* rem remanere, apud aliquẽ,
vel iure proprio, vide allodium: vel iure beneficii, vide feudum:
vel iure libelli, ecce tertium genus: libellaris acquiſitio venditio-
ni propemodum ſimilis, & locationi. Nam vẽditur res certo pre-
tio, ſed non in perpetuum, & niſi de viginti in viginti nouem an-
nos, & ſic in perpetuum: nec pure, ſed ea lege, vt ſingulis annis cer-
ta penſio eius rei nomine tribuatur, qua ratione locationi acce-
dit, cum certo tẽpore renouetur, nempe poſt viginti nouem an-
nos ad euitandam præſcriptionem, & tollendam puram vendi-
tionem. Docetur id in feudis, *in §. donare, qualit. olim poter. feud.
alien. lib. 2. feu. tit. 9.* vbi poteſt vaſallus feudum locare, niſi lo-
catio eſſet fraudulenta alienatio, ſicut eſt per libellum, vt dicatur
venditio. Quis enim dubitat, quod libellario nomine ſub viliſſi-
ma duorum denariorum penſione, perpetuo concedatur vten-
dum, alienatum in fraudem non eſſe? Et naturam iſtius libelli &
differentiam cum iure emphyteotico docte, vt ſolet reliqua, no-
ſtras Cuiacius docet ex variis auctoribus in commentariis ad feu-
da, *lib. 1 tit. 1.* quem conſulito.
¶ De † cambio autem quid ſentiam explicabo, relicto vnicui- 12
que ſentiẽdi diuerſa arbitrio: non placet vt ſimpliciter cambium
dicatur allodium: niſi dicamus, *vt in §. cum autem, ſi de inueſtit. feu.
&c.* Cambium proprietatis feudi nomine factum, id eſt, permu-
tationem proprietatis cum feudo. Cambium enim apud Tecto-
ſages, & fere Gallice *change*, apud nos *cambi* permutationem ſi-
gnificat. Ita intelligo c. 2. tituli quo tempore miles inueſtituram
petere debeat, lib. 1. feudorum, tit. 22. Eſt & antiquum verbum
cambio, pro commuto, quod & hodie apud Italos & Inſubres v-
ſurpatur: neque hic aliud priſcum cambire, id eſt, iter facere, &
pugnare accommodum videtur, potiſſimum allodio, quod onus
non habet, ſed proprio iure tenetur. Et ideo cambium dici non
poteſt, vt nec allodium poſſet dici feudum, cum & onus militan-
di, ad militiam eundi, vel ſumtus ea de re præſtandi habeat, *§. ſi. de
allod. in vſib. feud. li. 2. tit. 54.* Proprietatem autem cum feudo cam-
bire exiſtimo, quando vaſallus proprietatem accipit & dominus
vaſallus fit. Et de allodiis hæc dicta ſufficiant, quando allodia, tan-
quam patrimonialia & libera poſſunt tractari a dominis, & leges
generales ſequantur, non feudales conſuetudines. Præſumuntur-
que res omnes allodiales ſeu liberæ, niſi probetur vere vel præ-
ſumtive contrarium, *Ioan. Andr. in ca. nimis, de iureiur. & in c. ſi in
verbo reſpondere de iudic. ca. 2. & ibi interpret. ſi de feu def. fuer. con-
tent. inter dom. & agna. facit l. aitius, de ſeru. C.* Et feudalis res dici-
tur quandam ſeruitutem debere, *glo. in l. ſi cuius, 15. § ſi vſu fructus,
in verb. oportet, de vſufru. P. Bald. in cap. 1. circa vlt. colum. de con-
tro. inueſtit.*

De feudi finitione & diuiſione. Cap. 2.

1 *Feudi etymon a fide.*
2 *Faria quid.*
3 *Feudi finitio.*
4 *Beneficii nomen quam late pateat, & quid in hac finitione feudi.*
5 *Rei feudalis proprietas ad dominum, vſusfructus ad vaſallum in perpetuum pertinet.*
6 *Explicantur ſeptem requiſita in conſtituendo feudo proprie.*
7 *Diuiſio feudi in proprie feudum, & improprie.*
8 *Feudi proprie ſpecies.*
9 *Improprie feudi ſpecies.*
10 *Regale ſeu regium feudum quid, & ſimplex.*
11 *Feudum regale*, de haut haubert.
12 *Regna in feudum regibus data a ſuperioribus.*
13 *Nouum feudum quid, & vetus.*
14 *Paternum feudum quid.*
Paterni & antiqui differentia.
15 *Feudum rectum, & feudum ſimpliciter quid, & feudum quid conditionatum.*
16 *Feudum hereditarium quid.*
17 *Minus eſſe in feudo dato alicui & liberis, quam ſit in hereditario.*
18 *Feudum aliud rurſus paternum, & maternum, & qualia.*
19 *Feudum reale hereditarium eſt.*
20 *Feudum quomodo antiquitus temporale & amouibile, factum eſt per diuerſas conſtitutiones, & ſucceſſu temporis perpetuum & tranſmiſſibile vaſallis.*
21 *Feudum maſculinum hereditarium, proximis non inſtitutis, ad dominum reuertitur, etiam ſi filiæ ſuperſint heredes vaſalli.*